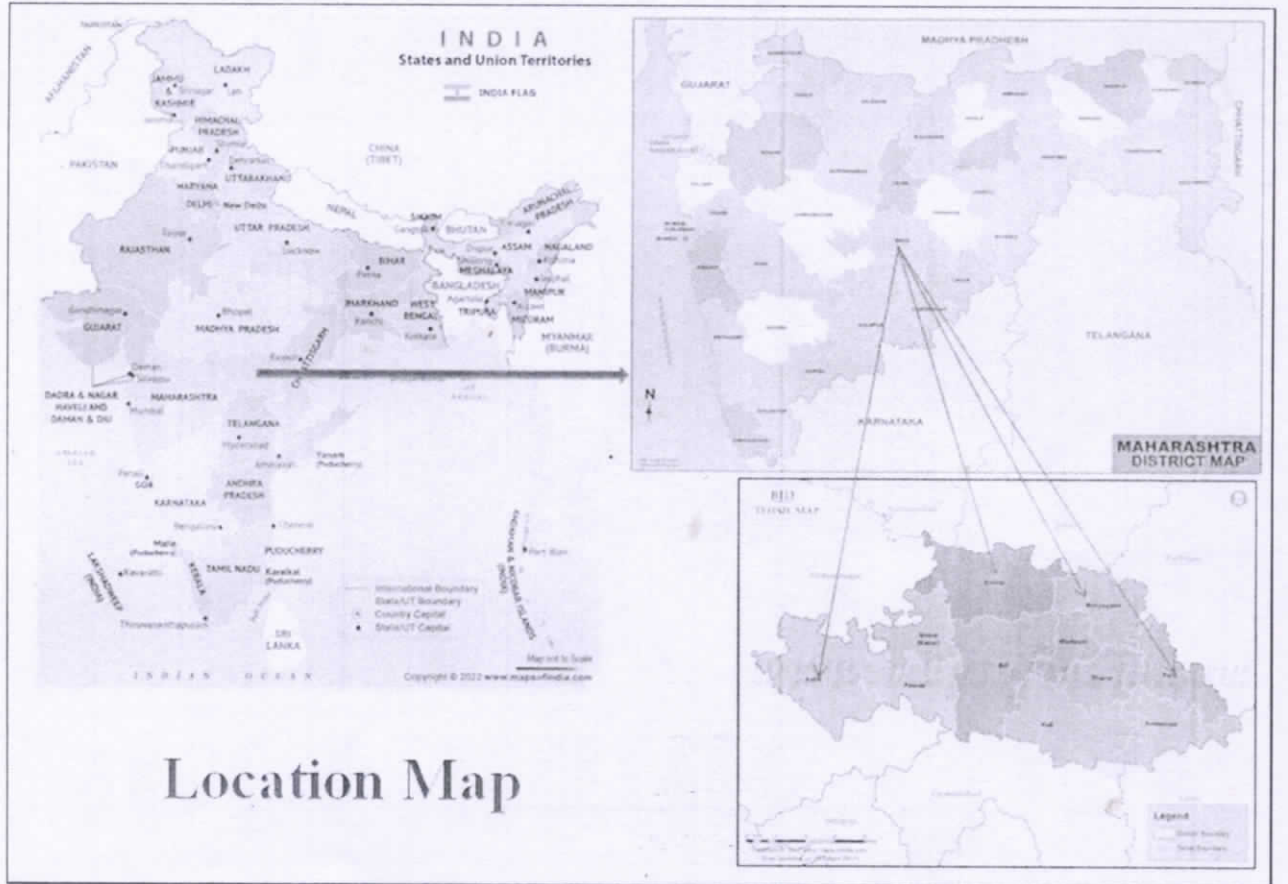

सारांश

1. परिचय

- बीड जिल्हयातील गेवराई, माजलगांव, परळी वै. व आष्टी या तालुक्यातील 27 वाळूघाट लिलावासाठी पर्यावरण मंजूरी मागीतली आहे.
- महाराष्ट्र शासन पत्र क्रमांक: संकीर्ण- 2019/ पी.के.०१ / ता.के.3.दिनांक 03 डिसेंबर, 2019 नुसार 05 हेक्टरपेक्षा कमी खाणींसाठी सार्वजनिक सुनावणी घेणे आवश्यक आहे.
- M/s. Rightsource Industrial Solutions Pvt. Ltd. यांना जिल्हाधिकारी कार्यालय, बीड यांचे मार्फत वाळूघाटांसाठी पर्यावरण मंजूरी प्राप्त करून देण्याचे काम देण्यात आलेले आहे.
- Form-1M, PFR, EMP, RA, DSR मधील अर्ज आणि वाळूघाटांसाठी मंजूर खाणकाम आराखडा त्यासोबत पर्यावरण मंजूरी साठी जन सुनावणीची कार्यवाही करण्यात येईल.

2. स्थान नकाशा

Public Hearing for 27 District Level Sand Spots, Beed District, Maharashtra

3. वाळूच्या ठिकाणांची यादी

अ.क्र.	वाळूघाटाचे नांव	तालुका	नदीचे नाव	गट क्र.	क्षेत्र (हेक्टर)	क्षेत्रफळ मिटर मध्ये (लांबीxरुंदीxखोली)				लिलावासाठी उपलब्ध वाळूसाठी (ब्रास)
						लांबी	रुंदी	खोली	लांबी	
1	धिर्डी	आष्टी	कडी	6 ते 10, 46 ते 48, 41,42,37 ते 39	1.12	350	32	0.6	2375	
2	पाथारवाला खु	गेवराई	गोदावरी	1,2,3,4	1.38	345	40	0.50	2438	
3	पांढरी	गेवराई	गोदावरी	146 ते 149, 151 ते 153	1.60	348	46	0.60	3394	
4	गोंदी खु	गेवराई	गोदावरी	37,38,41,1 ते 4	3.58	650	55	1.20	15159	
5	संगमजळगाव -2	गेवराई	गोदावरी	2/1, 3 ते 5	4.20	700	60	1.20	17809	
6	सावरगाव नि.	गेवराई	गोदावरी	28 ते 30, 3,4,10	3.38	750	45	1.10	13118	
7	संगमजळगाव -1	गेवराई	गोदावरी	39,40,43,45	3.75	750	50	1.20	15901	
8	हिंणगाव -2	गेवराई	गोदावरी	11 ते 15, 17	3.95	790	50	1.60	22332	
9	बोरगावथड्डी -2	गेवराई	गोदावरी	2,4 ते 9	4.52	822	55	1.00	15975	
10	हिंणगाव -1	गेवराई	गोदावरी	52,53,54,2	4.75	950	50	1.40	23498	
11	बोरगावथड्डी -1	गेवराई	गोदावरी	40,41,43, 46 ते 48	4.41	980	45	1.10	17141	
12	राक्षसभुवन -2	गेवराई	गोदावरी	27 ते 30,32 ते 37	3.60	1200	30	0.20	2544	
13	राक्षसभुवन -1	गेवराई	गोदावरी	187 ते 192, 194,196,197	4.34	1240	35	1.20	18403	
14	डिग्रस -1	परळी	गोदावरी	10 ते 12, 1,2,20,21,23,29	4.73	500	45	2.1	16696	
15	डिग्रस -2	परळी	गोदावरी	30,35,39,40,43,44,47,48,51 ते 57,61,60	4.78	650	35	2.1	16882	
16	डिग्रस -3	परळी	गोदावरी	62 ते 66, 69 ते 75,79	4.81	550	35	2.5	17005	

Public Hearing for 27 District Level Sand Spots, Beed District, Maharashtra

अ.क्र.	वाळूघाटाचे नांव	तालुका	नदीचे नाव	गट क्र.	क्षेत्र (हेक्टर)	क्षेत्रफळ मिटर मध्ये (लांबीxरुंदीxखोली)				लिलावासाठी उपलब्ध वाळूसाठा (ब्रास)
						लांबी	रुंदी	खोली		
17	सांडसचिचोली	माजलगाव	सिंदफना	21,12,12,21,32,15,216	1.00	200	50	0.45	1590	
18	मोगरा	माजलगाव	गोदावरी	315,327,328,329,334,1	1.75	700	25	0.7	4329	
19	सादोळा	माजलगाव	गोदावरी	29ते32, 39 ते 41,67,68, 71 ते 74,76	2.25	750	30	1	7951	
20	खतगव्हाण -1	माजलगाव	गोदावरी	1,14,25 ते 28,34,36ते38,45,99,100,102ते 106,112 ते 118,123,124.	3.75	750	50	1.8	23852	
21	गव्हाणथडी	माजलगाव	गोदावरी	9 ते 18, 20,21	4.10	820	50	0.8	11590	
22	शुक्ल. निमगाव -1	माजलगाव	गोदावरी	5ते 10, 15,16,17,20,24,25,26.	3.00	1000	30	0.7	7420	
23	गंगामसला 2	माजलगाव	गोदावरी	12,14 ते 16,65,66,181,180,178,174,173	4.90	1400	35	1.5	25972	
24	अडोळा	माजलगाव	गोदावरी	1 ते 4,72, 78	1.23	350	35	1	4329	
25	रिधोरी	माजलगाव	गोदावरी	1 ते 3, 15 ते 17, 177	4.50	900	50	1	15901	
26	कवडगावथडी	माजलगाव	गोदावरी	1,2,4,5, 37 ते 39,42	3.41	620	55	0.6	7230	

Public Hearing for 27 District Level Sand Spots, Beed District, Maharashtra

अ.क्र.	वाळूघाटाचे नांव	तालुका	नदीचे नाव	गट क्र.	क्षेत्र (हेक्टर)	क्षेत्रफळ मिटर मध्ये (लांबीxरुंदीxखोली)			लिलावासाठी उपलब्ध वाळूसाठा (ब्रास)		
						लांबी	रुंदी	खोली			
27	हिवरा बु-2	माजलगाव	गोदावरी	76 ते 80 , 33 ते 35 , 39 ते 42, 54 ते 58	4.00	1000	x	40	x	1	14134

Public Hearing for 27 District Level Sand Spots, Beed District, Maharashtra

4. खाणकाम पद्धती:-

1. उत्खननाची पद्धत:- ड्रिलिंग आणि ब्लास्टिंग पद्धतीचा वापर न करता वाळू घाटातून वाळूचे उत्खनन करण्यात येईल. फक्त कुदळ, फावडी, घमेले यासारख्या साधनांचा वापर करून मंजूरान्दारे कोरडया नदी पात्रातून वाळूचे उत्खनन करण्यात येईल.

➤ रेती घाटातील रेतीचा अंदाज घेण्यासाठी खालील प्रक्रिया अवलंबली जाते:

- रेती घाटाचे सीमांकन आणि बेंचमार्किंग 10m x 10 मिनिटांच्या अंतरानुसार केले जाते.
- प्रत्येक ग्रीडमधील वाळूची खोली शोधण्यासाठी ऑजर ड्रिलरचा वापर केला जातो.
- 10m x 10m ग्रीडपॅटर्न वापरून रेती घाटातील छिद्रे तयार करण्यासाठी ऑजर ड्रिलरचा वापर केला जातो.
- मापन टेप वापरून छिद्रांची खोली मोजली जाते.
- सर्व रीडिंग्सची सरासरी काढल्यानंतर रेतीची गहराई आणि घाटाची गणना केली गेली.

2. आवश्यक यंत्रसामग्री/उपकरणे: हुकुम, घमेला, ट्रॅक्टर विथट्रॉली.

3. वाहतूक: ट्रॅक्टर ट्रॉलीद्वारे वाळूच्या ठिकाणापासून स्टॉकयार्ड आणि ग्राहकांपर्यंत.

4. पुनर्संचय: मान्सून नंतर आपोआप भरून काढले जाईल. वृक्षारोपण नदीकाठावर आणि वाहतूक रस्त्यालगत केले जाईल.

5. पर्यावरण व्यवस्थापन योजना:-

1. वायू प्रदुषण नियंत्रण उपाय:-

- वाळू वाहतुकीसाठी वापरल्या जाणाऱ्या कच्या रोडवर वेळोवेळी पाणी शिंपडले जाईल.
- ट्रॅक्टर ट्रॉली व ट्रॅक्टर ताडपत्री अच्छादुनच वाळूची वाहतूक टप्पा- टप्पाने केली जाते.
- वाहतुकीदरम्यान वाळूची गळती होणार नाही याची पुरेपुर काळजी घेण्यात येईल.
- नदीकाठी व वाळूच्या जागे जवळीत मोकळया जागेवर वृक्षारोपण केले जाईल.

2. ध्वनी नियंत्रण उपाय:-

- उत्खनन व वाळू वाहतूक केवळ दिवसा केली जाईल.
- अल्प प्रमाणात ध्वनीप्रदुषण अपेक्षित असेल.
- गाडयांचा आवाज कमी करण्यासाठी वाळू वाहतूक करणाऱ्या वाहनांची नियमित देखभाल केली जाईल.
- वाळू वाहतूक वाहनांच्या गती नियंत्रीत केल्या जातील.

Public Hearing for 27 District Level Sand Spots, Beed District, Maharashtra

3. जल प्रदूषण नियंत्रण उपाय:-

- वाळू उत्खनन केवळ कोरडया नदीच्या पात्रातुनच केले जाईल.
- उत्खनन केलेल्या खड्याची खोली नदीच्या पाण्याच्या पातळीपेक्षा वर ठेवली जाईल.
- नदीचा प्रवाह कृतीमरित्या वळविला जाणार नाहीत.
- नदी पात्रातज वाहने धुण्यास मनाई राहिल.
- उत्खननातुन कोणत्याही सांडपाण्याचा प्रवाह तयार होणार नाही.
- कामगारांसाठी फिरते शौचालयांची व्यवस्था राहिल.
- पावसाळयात आणि पुरात उत्खनन टाळण्यात येईल. जेणे करुन नविन वाळूचा थर जमा होण्यास मदत होईल.

4. जमीन पर्यावरण:-

- कोरडया नदीच्या पात्रात वाळू उत्खननामुळे तात्पुरते खड्डे तयार होतील, जे पावसाळयात पुन्हा भरुन येतील.
- नदीच्या रुंदीच्या तीन मीटर किंवा रुंदीच्या 1/10 व्या जागेचे सुरक्षा अंतर नदीच्या काठापासुन (as per "Sustainable sand mining guidelines") सोडले जाईल.
- पॉलिथीन पिशवी, जुट पिशवी इत्यादी कचरा नदीच्या पात्रात राहु/सांडण्याची परवानगी राहणार नाही.
- उत्खननास दिलेल्या परवानगी पेक्षा जास्त उत्खनन होणार नाही.
- नदीकाठी आणि जवळपास मोकळया जागेवर वृक्षारोपण केले जाईल.

5. हरित पट्टा निर्माण योजना:-

ग्रीनबेल्टचे स्थान	पट्टयाच्या दोन्ही बाजूंच्या नदीकाठच्या बाहेरील बाऊंड्री व रोड कडेला
लागवड होणारी झाडे	हेक्टरी 500 रोपे
रोपांमधील अंतर	3 मीटर ग्रिड मध्यांतर
प्रजाती निवड	चांगल्या प्रजातींची शिफारस केली जाईल.

वृक्षारोपणासाठी चांगल्या प्रजातींची शिफारस

वृक्षाच्या जातीचे नाव	स्थानिक नाव	महत्व
आझादिरक्ता इंडिका	कडुलिंब	कडुलिंबाचे तेल आणि कडुलिंबाचे पदार्थ
टेक्टोना ग्रॅडिस	टीक	बॅक्टेरियाच्या वाढीस प्रतिबंध करणारा पदार्थ, प्रतिजैविक, अँटी अल्सर
फिक्स रिलिओसिया	पिपंळ	औषधी उपयोगी फळे
बांबूसा वल्गारिस	बांबू	अँथेलमिंटिक अँटी-इंफ्लेमेटरी, अँस्ट्रिंजंट प्रॉपर्टीज
मधुका लाफगिफोलिया	महू	उत्तेजक आणि खोकला आराम म्हणून कार्य करते

Public Hearing for 27 District Level Sand Spots, Beed District, Maharashtra

6. व्यावसायिक आरोग्य सुरक्षा व्यवस्थापन:-

- खाण चालकांना वैयक्तिक संरक्षणात्मक उपकरणे प्रदान केली जातील.
- कान, डोळा आणि हाताचे संरक्षणाची साधणे या व्यतिरिक्त सुरक्षा हेल्मेट आणि पादत्राणे दिली जातील.
- कामगारांसाठी डस्ट मास्क देण्यात येईल.
- खाण कामगारांसाठी पिण्याच्या पाण्यासाठी सोय करून देण्यात येईल.
- खाण साईटवर प्रथमोपचार किट प्रदान केले जाईल.

7. निष्कर्ष:-

- बीड जिल्हयातील गेवराई, माजलगाव, परळीवई, आष्टी तालुक्यातील 27 वाळूघाटांचे उत्खनन क्षेत्र 5 हे. पेक्षा कमी आहे. त्यामुळे वाळूघाट हे, MoEF आणि CC मार्गदर्शक तत्वांनुसार B2 श्रेणी अंतर्गत येतात.
- उत्खननाच्या कमी प्रमाणामुळे पर्यावरणावर पिरणाम होण्याची शक्यता नाही आणि त्यामुळे हे जवळपासच्या गावाच्या फायद्याचे ठरेल.
- उत्खननाच्या छोट्या प्रमाणामुळे वाळूघाटांचा पर्यावरणावर लक्षणीय परिणाम होण्याची शक्यता नाही आणि ते जवळपासच्या समुदायासाठी फायदेशीर ठरतील.
- प्रस्तावित प्रकल्पामुळे स्थानिक रहिवाशांना अप्रत्यक्ष रोजगाराच्या संधी उपलब्ध होतील.
- प्रस्तावित प्रकल्प सामाजिक पायाभूत सुविधा आणि क्षेत्राच्या सर्वांगीण विकासासाठी देखील सकारात्मक योगदान देईल.
- हवा, पाणी, ध्वनी, माती, घनकचरा व्यवस्थापन इत्यादी सर्व पर्यावरणीय समस्या MoEF आणि CC मार्गदर्शक तत्वांनुसार हाताळल्या जातील.